

Uluslararası 3. Yaş Baharı Turizmi ve Dinamikleri Kongresi

15-16.Aralık.2014 / Ankara

Değerlendirme Raporu

Giriş...

Dünyadaki global sorunlardan biriside yaşlanma olgusudur. Özellikle endüstrileşmenin ilerlediği ülkeler başta Avrupa Birliği ülkeleri olmak üzere dünyanın en yaşlı ülkelerini oluşturmaktadır. Dünya nüfusunda en hızlı yaşlanma oranı Japonya'da ve ardından Avrupa Birliği (AB) içinde görülmektedir. AB ülkelerinde doğum oranlarının azalması ve yaşam süresinin uzaması nüfusun toplamda yaşlanması ile işgücüne katılan nüfusun azalmasına neden olmaktadır. İşgücü konumundaki nüfusun yaşlanması, verimlilik ve üretimin düşmesi ile sosyal güvenlik giderlerinin artması sonucunu doğurmaktadır. AB ekonomik açıdan büyümeye devam edebilmek için ise daha fazla çalışabilir nüfusa ihtiyaç duymaktadır. AB'nin yaşlanan nüfusu bu nedenle Birliğin geleceğini olumsuz yönde etkilemektedir. Bu gelişmiş ülkeler nüfus yaşlanmasının doğurduğu olumsuz sonuçları bastırmak için başta yaşlıların daha mutlu yaşanabilir şartlar ve kontrol edilebilir maliyetlerle başka ülkelere gitmelerine fırsat tanıyarak yaşlı bakımı turizmine imkan tanımaktadır. Avrupa Komisyonu'nun Birliğin demografik durumu üzerine 1995'de yayımladığı rapora göre 2025 yılında AB ülkelerindeki altmış yaş üzeri nüfus, yirmi yaşın altındaki nüfusu aşacaktır. AB'nin çekirdek ülkelerinde yaşlı bağımlılık oranı artacak, bugün için her yaşlı başına dört çalışabilir nüfus varken, tahminlere göre 2050 yılında bu oran ikinin altına düşecektir.

Kongremiz gerçekleşti...

Aktif ve mutlu yaşlılığın ikame edilmesi ile ilgili süreçlerde tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de yaşlı bakımı ve turizmi alanlarında büyük bir endüstri ve ekonomi doğmaktadır. Ülkemizde de yaşlı bakımı ekonomisinin oluşturulmasında itici güç görevini üstlenmek üzere Uluslararası 3. Yaş Baharı Turizmi ve Dinamikleri Kongresi organize edilmiştir ve bu kongre geleneksel hale gelerek her yıl yapılacaktır. 15-16.Aralık.2014 tarihlerinde Ankara da Rixos Otel de gerçekleşen *Uluslararası 3. Yaş Baharı Turizmi ve Dinamikleri Kongresi* çok katılımlı paydaşlarımızın destekleriyle gerçekleşmiştir. Takip eden kongremiz Dünya Yaşlılar Günü olan 01-02.ekim.2015 tarihlerinde daha çok yabancı katılımcıların yer alacağı, ülkemizin yaşlı bakımı turizmini geliştirmeye yönelik ikili iş görüşmelerinin gerçekleşeceği daha da zenginleştirilmiş bir içerikle ve katılımıla gerçekleştirilecektir.

Ülkemizde yaşlı bakım ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik ulusal bir uyanışa ihtiyaç vardır. Medikal Turizm Derneği bu konuda 4 yıldır çalışmalar yürütmektedir. Medikal Turizm Derneği Başkanı Uzm.Dr.Sinan İbiş tarafından çalışmalar koordine ediliyor.

Cumhurbaşkanlığı, Başbakanlık Tanıtma Fonu, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Ankara Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi ve Anadolu Ajansı tarafından desteklenen; Ankara Ticaret Odası, Avea, Samsung, Microsoft, Flavius Klinikleri, Darüşşafaka, Darüşşafaka Vakfı işbirliği ile Medikal Turizm Derneği tarafından 15 -16.aralık.2014 tarihlerinde Ankara da Uluslararası 3.Yaş Baharı ve Dinamikleri Turizmi Kongresi gerçekleştirilmiştir. Kongreye desteklerini esirgemeyen Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan kongreye gönderdiği mektubu Medikal Turizm Derneği Başkanı Uzm.Dr.Sinan İbiş tarafından kongre açılışında okunmuştur.

Yaşlı bakım ihtiyaçlarının ve alanlarının inşa edilmesi konusunda ülkemizde büyük bir hareketi başlatacak olan bu kongreye Kültür ve Turizm Bakanı Ömer Çelik, Ankara Üniversitesi Rektörü Prof.Dr.Erkan İbiş, Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanı ve eski Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Fatma Şahin, Eski Turizm Bakanı Güldal Akşit ile; Kültür ve Turizm Bakanlığı Tanıtma Genel Müdürü İrfan Şahin ile Eğitim ve Araştırmalar Genel Müdürü Okan İbiş, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı Ömer Bozoğlu, Maliye Bakanlığı Mali Bütçe Kontrol Genel Müdürü İlhan Hatipoğlu, Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanı Yedigöller Gökalgıl İlhan, Ekonomi Bakanlığı Serbest Bölgeler Yurtdışı Yatırım ve Hizmetler Genel Müdürü Uğur Öztürk, Anadolu Ajansı Genel Müdür Vekili Ebubekir Şahin başta olmak üzere birçok bürokrat, akademisyen, yaşlı bakımından aktörler, sivil toplum kuruluşları, iş adamları, 37 yabancı katılımcı iştirak etmişlerdir.

Kongreye Başbakanlık Tanıtma Fonu ile Kültür ve Turizm Bakanlığı sponsorluk desteği vermiştir. Ayrıca Darülaceze ve Darülaceze Vakfı da çalışma destek vermişlerdir. Kültür ve Turizm Bakanı Sayın Ömer Çelik kongre sponsorlarına kongrenin resim yarışmasının birincilik ödülünü alan resmin reproduksiyon çalışmasını vermiştir.

Kongreye Almanya, İsviçre, İngiltere, Belçika, İsveç ten yaşlı bakım sektöründeki aktörler konuşmacı ve izleyici olarak, Brüksel Avrupa Üniversitesi Rektörü Doç.Dr.Mustafa Dönmez, Brüksel Filaman Parlamentosu Senatörü Güler Turan, Brüksel 'den Sosyal Medya Uzmanı ve AB organizasyonlarında direktör Özbil Bıyıklı konuşmacı olarak katıldılar. Ayrıca İngiltere, Hollanda, İsveç 'ten yaşlı bakım turizmi yapan danışmanlık şirketleri katıldı. 276 kayıtlı misafir katılımıyla gerçekleşen kongrede sektör temsilcileri ve profesyonelleri deneyimlerini anlattılar, teknoloji firmaları yaşlılık için yeni teknolojileri tanıttılar, Medikal Turizm Derneği ise 2015 yılının yaşlılık ekonomisine yönelik çözümleri ve yaşlı bakımı turizminde Türkiye 'nin nasıl başarılı olacağını anlattı. Ayrıca yapılan interaktif çalıştayda 132 başlıkta sorunlar ve çözümler noktaları kayda alındı.

Uzm.Dr.Sinan İbiş kongre açılışında yaptığı konuşmada Kültür ve Turizm Bakanı Ömer Çelik 'e; 2015 veya 2016 yılının yaşlı turizmi yılı ilan edilmesi konusunda çağrıda bulundu ve Bakan Ömer Çelik 'te yaptığı konuşmada bunu teyit etmişlerdir. Bu kongrenin aktivitesi olarak 07-14 yaş grubu çocuklar ile 65 yaş üstü büyüklerimizin "Yaşlılık ve Teknoloji" konulu resim yarışmasına katılımları sonucu 12 çocuk, 3 yaşlı bireyimizin resimleri ödüle layık görülerek ödüllendirilmişlerdir. Kongrenin ana basın partneri Anadolu Ajansı kongreyi tüm süreçlerinde takip etti ve tüm basın kuruluşlarına da yazılı ve görsel materyalleri servis ettiler. Yazılı, görsel medya alanlarında da yüzlerce basın haberinde kongremize yer verildi. Önümüzdeki günlerde kongremizin www.yaslibakimiturizmi.org web sitesine etkinlikle ilgili bilgiler yüklenecektir.

KONGRENİN ÇIKTILARINA GÖRE DEĞERLENDİRMELER

Ülkemizdeki yaşlılık ve gelecek...

Nüfusun yaşlanması, bir nüfusun yaş yapısının değişerek, o nüfustaki çocukların ve gençlerin payının azalması ve yaşlı insanların (65 yaş ve üstü) payının toplam nüfus içindeki payının giderek artması olarak ifade ediliyor. Ülkemizde 65 yaş ve üstü nüfusun oranı her yıl artış göstermektedir ve Türkiye'de 2013 yılı verilerine göre yaşlı (65 ve daha yukarı yaş) nüfus sayısı 5.891.694 'dür. Yaşlı nüfus oranı yıllara göre incelendiğinde bir artış eğilimi olduğu görülmektedir.

1940 ve 1960 yılında %3,5 olan yaşlı nüfus oranı, 1980 yılında %4,7, 2000 yılında %5,7, 2010 yılında %7,2, 2012 yılında %7,5 olmuş, 2013 yılında ise bu oran %7,7 'ye yükselmiştir. Birleşmiş Milletlerin tanımına göre bir ülkedeki yaşlı nüfusun toplam nüfus içindeki oranının %8 ile %10 arasında olması o ülke nüfusunun yaşlı, %10'un üzerine geçmesi ise çok yaşlı olduğu anlamına gelmektedir. TÜİK nüfus projeksiyonlarına göre yaşlı nüfus oranının 2023 yılında %10,2, 2050 yılında %20,8, 2075 yılında ise %27,7'ye yükseleceği tahmin edilmektedir. 2075 yılında Türkiye'nin yaşlı nüfusunun yaklaşık 24,7 milyon olacağı ve bu değerle Avustralya'nın 2012 yılındaki toplam nüfusuna yaklaşacağı tahmin edilmektedir.

Yaşlılar ne istiyor...

Yaşlı nüfusun giderek artması, çekirdek aile yapısının giderek değişime uğraması ve aile bireylerinin daha çok çalışma zorunda olması, yaşlılıkta aile ortamında sağlanamayan bakımlara ihtiyaç duyulması, yaşlıların yaşamlarında toplumdan uzaklaştırılmadan aktif ve mutlu yaşam ortamlarının sağlanması gibi birçok unsur profesyonel yaşlı bakım hizmet alanlarının doğmasını gerektirmektedir. Yaptığımız bir araştırmada yaşlıların %3 'ü çocuklarıyla yaşamak isterken % 87 'si ise iyi bir bakım evinde yaşamını sürdürmeyi tercih etmektedir.

Yaşlı bakımında iş gücü tam bir fiyasko...

Bugün ülkemizde lise ve yüksek okul seviyelerinde yaşlı bakım elemanları yetiştirilmektedir, ancak ne yazık ki eğitilen bu kişiler yaşlı bakım alanlarında maalesef çalışmamaktadır. Ülkemizde yaşlıların bakım alanlarında eğitilmiş elemanların neden çalışmadıklarına bakıldığında ise; yaşlı bakım alanlarında eğitilmiş kişilerin çalıştırılması ile ilgili mevzuatların eksik olduğu, lise seviyesinde yetiştirilen yaşlı bakım elemanlarının yeterli eğitim almadıkları için yaşlı bakımında rol üstlenemediklerini, yüksek okul seviyesinde eğitilmiş kişilerin ise yaşlı bakımı gibi son derece önemli bir hizmet alanında uygulanan düşük ücret politikaları nedeniyle başka bir alanı tercih ettikleri ve yaşlı bakımı alanlarında çalışmadıkları ülkemizin gerçekleridir. Ülkemizde şu an net olarak bilinmemekle birlikte yaşlı bakım alanlarında çalışan iş gücü genellikle yaşlı bakımıyla ilgili eğitimi olmayan, yaşlılığın doğurduğu iletişim güçlüklerini kesinlikle aşamayan, yaşlılarla aynı dili konuşmayan ve dolayısıyla yaşlıları anlamayan, genellikle etraf ülkelerden ülkemize gelerek kaçak olarak çalışan ve sağlık yönünden herhangi bir kontrole tabi olmayan, ülkemizdeki sosyal güvenlik sistemine dahil olmayan on binlerce insan çalışmaktadır.

Yaşlılar yeterince bakılamamaktadır...

Yaşlı bakımı sıra dışı bir çok hizmet ve uygulama konusunu gerektirmektedir, yaşlıların bakımlarının sadece beslenme, banyo, ve basit günlük egzersizlerden olmadığını öncelikle aileler ve ulusal otoritelerin dikkatlerinde bulundurmaları gerekmektedir. Örneğin yutmayı unutan bir demans veya Alzheimer hastası acaba nasıl beslenecek, ya da unutkanlıkların rehabilitasyonunda bakıcı nasıl bir rol üstlenecek, yaşlılık nedeniyle hareketleri her geçen gün kısıtlanan insanlar nasıl aktif tutulacak ve hareketsiz bölgelerinin bakımları nasıl yapılacak gibi binlerce sorunun çözümünü yaşlı bakım elemanı karşılamak durumundadır. Ne yazık ki niteleyerek yaşlıların ihtiyaçlarının karşılanması gerçeğinden uzaklaşmaktadırlar.

En iyi bakım ve ulusal politikalar...

Yaşlı insanlarımız gençliklerinde ülkemize hizmet etmiş, vergilerini ödemiş ve yaşlılıklarında da insanca, mutlu, toplumdan uzaklaşmadan, aktif olarak yaşamayı hak etmektedir. Sosyal devlet anlayışını benimsemiş ülkemiz yaşlı bakım alanlarında çalışacak kendi nitelikli iş gücünü ve bu iş gücüne istihdamı

sağlayacak mevzuatları ivedilikle yaratmak zorundadır. Yaşlılığın doğurduğu ihtiyaçlarda nitelikli ve sağlıklı iş gücü yaratılması sadece ihtiyaçlardan birisidir. İş gücünün yaratılması ve zaman içerisinde sürekli geliştirilmesinin yanı sıra yaşlılık ile ilgili devletimizin sağlayacağı teşvikler ile yaşlı araçları veya ekipmanları, hizmet alanları, sosyal veya üretim atölyeleri, akıllı evler, yaşlılığın ihtiyacı teknolojiler, medya iletişim araçları, sosyal projeler, yaşlı bakımı turizmi, yaşlılar ve gençlerin iletişimlerinin güçlendirilmesi gibi birçok konuda da çalışmaya ihtiyaç vardır.

Akıllı bakım evlerinde yaşlılar daha mutlu...

Yaşlılık yaşam ile birlikte bazı yeteneklerin, fonksiyonların, algıların, düşünce gücünün kaybolmasıyla seyreden bir süreç. Yaşlıların % 85 inde yüksek tansiyon ve kolesterol, damar sertliği, diyabet, solunum kapasite kaybı başta olmak üzere birçok kronik bir hastalık mevcuttur. Yaşlıların birçok yalnız yaşamlarını sürdürmek durumunda olduklarından örneğin tansiyon yükselmesi, şeker yükselmesi, düşme, yaşanan ortamdaki gaz kaçağı veya yangın gibi beklenmeyene durumlardan haberdar olamamaktadırlar ve bu durumlarda çoğu kez yaşlıların kaybedilmelerine veya şansları var ise yaralı olarak hastane tedavisinden sonra sakat kalmalarına neden olabilmektedir.

Yaşlı bakımı ve global kriz...

Yaşlı nüfusun artışına bağlı olarak yaşlılığın hastalıklarının tedavisi ve yaşlı bakımları için ülkelerin ekonomilerini tehdit eden ciddi ekonomik maliyetler ortaya çıkmaktadır. Gelişmiş ülkelerde hükümetler yaşlılığın doğurduğu bu maliyetleri kontrol altına almak için birçok politikalar üreterek global krizdeki harcama paylarını azaltmayı başarmışlar, ülkelerinin ekonomik kayıplarını kontrol altına alabilmişlerdir. Türkiye de ise genç nüfusun fazlalığı ve yaşlı nüfusun azlığı dikkate alındığında otoriteler henüz yaşlı bakım maliyetlerini dikkate almamaktadırlar.

Yaşlılar neler istiyor...

Yaşlıların bakımı için barınma, banyo, yeme içme ve hastalık takiplerinin yapıldığı huzurevleri modelleri artık terk edilmektedir. Yaşlıların geçmişlerindeki mesleki ve yaşamsal deneyimlerini kullanarak veya bu değerleri özellikle gençlerle paylaşarak, toplumdan uzak kalmadan, üretkenlik ve sosyal aktivitelerle planlanmış bir yaşam içeriği ile hastalıklardan uzaklaşabilirler, yaşlılığın doğurduğu kayıpların daha yavaş gelişmesini veya bu kayıpların oluşmasının ötelenmesini sağlayabilirler. Bunun için yaşlıları takip eden, gerektiği anda onlara desteği anında ulaştıran, onların birikimlerini referans alan ve bu birikimleri toplumla paylaşmalarına olanak tanıyan bakım ortamlarının yaratılmasına ihtiyaç vardır.

Akıllı evler...

Yaşlıların bakımlarında evlerinde yapılacak ev düzenlemeleri ile yaşamları kolaylaştırılabilir, evlerine evlerine yerleştirilecek sensörler ile bu sensörleri takip edecek bir merkezin yaratılması, sensörlerden gelecek anormal bilgilerin ilgili yerlere anında aktarılması ile akıllı yaşam ortamı oluşturulabilir. Yaşlıların en büyük problemi olan yalnızlıklarını paylaşacak bir telefon merkezi ile yaşlılara mutlu ortamı sunulabilir. Yaşlıların dış ortamlarında da buldukları yerlerin ve bazı bilgilerinin takibi de yine yaşlıların sağlıklı ve mutlu yaşama imkanlarını güçlendirmektedir.

Sosyal atölyeler...

Yaşlıların en büyük rahatsızlıklarından biriside işe yaramama duygusudur. Bunun için üretim yapan çeşitli atölyeler yaratılarak bu atölyelerde resim, müzik, dans gibi etkinliklerin yanı sıra ekonomik değeri olan ürünler yaratılarak yaşlılarda hala üretimin bir parçası oldukları duygusu yaşatılabilir, bu vesile ile

yaşlıların zihinsel ve bedensel işlevleri zinde tutulabilir. Bakım evleri yaşlılar için sosyal etkinlikler planlayarak yaşamlarında sürükleyici rol oynayabilir.

Yaşlı bakımında teknoloji çözümler...

Teknolojinin sunduğu çözümler yaşamı kolaylaştırmaya devam ediyor. Teknolojik çözümler ihtiyaçların karşılanmasında kesintisizlik süreklilik, kolay erişim, ekonomik kullanım, hız, disiplin, bilgi kaynaklarının geliştirilmesi, arge ve inovasyon gibi bir çok fırsatı da sunuyor.

Destekler ve teşviklerin rolleri...

Çok çeşitli olan yaşlıların ihtiyaçlarının karşılanmasında faydalanılacak teknolojilerin geliştirilmesi için özellikle üniversiteler başta olmak üzere, sivil toplum kuruluşlarla özel şirketlerin arge ve inovasyon çalışmalarına başlamaları gerekiyor. Yaşlıları daha çok hareketli kılacak, daha çok topluma dahil edecek, iletişim kanallarını açık tutacak, ihtiyaçlarını anında karşılayacak, onlarla ilgili bilgileri ilgili yerlere anında ulaştıracak birçok çözümler gerekiyor. Bu çözümlerin geliştirilmesinde Kalkınma Ajansları, KOSGEP, TBTA gibi kuruluşların yaşlı refahı ile ilgili teknoloji gelişimindeki destekleri son derece kıymetli. Ekonomi Bakanlığımızın ise özellikle iç pazardaki insanlarımızın ihtiyaçlarını karşılayacak, yaşam ve rehabilitasyon alanları, onların bağımlılıklarını azaltacak alet, ürün ve teknolojiler, eğitim ve medya iletişim materyallerinin geliştirilmesi, geliştirilmiş eğitim platformları ile nitelikli iş gücünün geliştirilmesi gibi A dan Z ye birçok alanın SGK ve vergi indirimi gibi unsurlarla teşvik edilerek yaşlı bakımı konusundaki ihtiyaçların karşılanmasını, üretilen ürün ve teknolojilerin ise diğer ülkelere ihraç edilmesinin amaçlanması gerekiyor.

Yaşlı bakımında ve turizmde endüstri ile ekonominin geliştirilmesi...

Birçok ülke yaşlı bakımı ve turizmi alanlarında kullanılabilen çeşitli çözümler üretmişler ve bu çözümleri geliştirerek yaşlı bakımı endüstrisi ve ekonomisi yaratmak konusunda uzun yıllardır çalışmaktadırlar. Ülkemizin de kalkınma planlarına yaşlı bakımı alanlarında yapılacak yatırımlarla ilgili her şeyin dahil edilmesi ivedilikle gerçekleştirilmelidir. Özellikle üniversitelerimizde kurulacak yaşlı bakımı enstitüleriyle üniversitelerimiz yaşlı bakımında metod gelişimine yönelik araştırmalar yapan, teknoparkları ile bu araştırmaları destekleyen ve hayata geçirmeye çalışan bir misyon üstlenmelidir. Ayrıca yaşlı bakımı alanındaki çeşitli aktörlerin ülkemizdeki iş alanlarına dahil edilmesi konusunda da kolaylıklar sağlanmalıdır.

AB ve Birleşmiş Milletler Projeleri...

Avrupa Birliği ve Birleşmiş Milletler gibi büyük kuruluşlar dünyadaki yaşlanma sorununun çözümüyle ilgili politikaların geliştirilmesiyle yakından ilgilenmektedirler. Bu kuruluşlar dünyamızdaki hızla artan yaşlı nüfusunun refahını artırmak konusunda çok uluslu birçok projeyi de desteklemektedirler. Bizler bu projeleri yaratan AB kuruluşlarının uygulama alanları olmak yerine bu projeleri üreten, çeşitli uluslar arası aktörler ile işbirliği platformunu oluşturan ve projeleri amaçları doğrultusunda gerçekleştirerek ülkemize gerek politik, gerek ekonomik, gerekse de çok uluslu bilgi ve deneyim üreterek marka ülke haline getirebilir.

Yaşlılar neyi istiyor neleri istemiyor...

Ülkemizde yaşlılar genellikle ununu elemiş, eleğini asmış deyiminden anlaşılana eşdeğer işe yaramazlık duygusuyla daha da hızlı yaşlanmaktadırlar. Halbuki biraz motivasyon ve aktivite imkanları yaşlılara sunulacak olursa; bu yaşlılarımız yetenekleri, deneyimleri ve tecrübeleri ile yaşamlarını keyifli,

sağlıklı bir hale getirebilirler. Yaşlıların toplumdan uzaklaştırılmadan yaşına ve yeteneklerine uygun üretkenlik aktivitelerine dahil edilerek yaşam imkanlarına sahip olmaları; onları hastalıklardan, yaşlılık depresyonundan ve ailelerine yansıyan sosyal problemlerden uzaklaştırmış ip olmalarını sağlayacaktır.

Yaşlılar neleri istemiyor...

Yaşlılar öncelikle her defasında yaşlı olduklarını hatırlatan yaklaşımlardan ve aileleriyle olan yaşam süreçlerinde bireylerin iyi niyetlerinden kaynaklanan biz hallederiz yaklaşımlarından dolayı pasif hale gelmekten hoşnut değiller. Yaşlılar yalnız kalmak istemiyorlar. Ailelerinin ve yakın dostlarının seyrekleşen ziyaretlerinden son derece mutsuzlar. Yaşlıların çoğu kendi evlerinde yaşamlarını sürdürmek isterken, 3.nesi kuşakların olduğu ailelerde yaşlılar yaşamak istemiyorlar ve huzur evlerine gitmek istiyorlar. Diğer yandan yaşlıların yavaşlayan bazı bedensel fonksiyonları onların tek başına yaşamak istemelerinin önündeki en büyük engel. Ayrıca huzur evlerindeki bekleme sıraları veya ekonomilerinin huzurevlerinin aylık faturalarını karşılayamaması da yaşlıların mutlu yaşamlarını kısıtlayan en büyük faktörlerden biri.

Yaşlılar neleri istiyor...

Gezmek ve sosyal programlara dahil olmak onları mutlu ediyor. Yaşlılar kendileri için oluşturulacak resim, dans, müzik, el işleri, spor aktiviteleri, yemek programları gibi süreçlerin içerisinde daha fazla olmak istiyorlar. Yaşlılar gençlerle bilgi ve tecrübe paylaşımına girmek istiyor. Medya olanaklarında yaşlıların görmesini sağlayacak büyük puntolu dergi veya gazetelerin üretilmesini, yaşlılar için özel olarak hazırlanmış televizyon programları istiyorlar. Yaşlılar gözlerinin gördüğü tuşları olan telefonlar kullanmak istiyor, bilgisayar kullanarak internetin sağladığı imkanlardan faydalanmak istiyorlar. Yaşlılar ulaşım ve seyahat imkanlarının kendileri için düzenlenmesini ve yaşlılara özel ekonomik avantajlarla sunulmasını istiyorlar. Yaşlılar sağlık ve rehabilitasyon imkanlarına ulaşmada işletim sistemlerinin kendilerine öncelik tanınmasını istiyorlar. Ekonomik değeri olan ürünlerin üretilmesinde yaşlılar çalışmak ve ülke üretimine katkı sağlayarak aktif kalmak istiyorlar.

Evde bakım hizmetleri Türkiye de ne durumda...

Türkiye de evde bakım hizmetleri açısından mevcut duruma bakıldığında; Türkiye de evde bakım hizmetlerinin profesyonel bir hizmet olarak sunumunun oldukça yetersiz olduğu görülmektedir. Profesyonel hizmet sunumu 2000 'li yılların başında özel sektörle başlamış, daha sonra yerel yönetimlerin evde bakım ile ilgili hizmetleri takip etmiştir. Bu konudaki ilk yasal düzenlemede, Sağlık Bakanlığı tarafından hazırlanan ve 10 Mart 2005 tarihinde Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 25751 sayılı "Evde Bakım Hizmetlerinin Sunumu Hakkında Yönetmelik" tir. Bu Yönetmeliğin amacı; fertlerin ve toplumun sağlığını korumak maksadıyla, evde bakım hizmeti veren sağlık kuruluşlarının açılması, çalışması ve denetlenmesi ile bunları işleten kurum ve kuruluşların, özel hukuk tüzel kişilerinin ve gerçek kişilerin uyması gereken usul ve esasları düzenlemektir. Yönetmelik, bağımsız işyerleri şeklinde veya tıp merkezi, dal merkezi, poliklinik ve özel hastane bünyesinde evde bakım hizmeti sunmak amacıyla açılan sağlık kuruluşları ile bu sağlık kuruluşlarının sahip ve işletenlerini ve evde bakım hizmeti faaliyetlerini kapsamaktadır. Bu alana yönelik diğer yasal düzenlemeler 01 Temmuz 2005 'ten itibaren başlayarak Başbakanlık Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu yasal düzenlemelerle "Bakıma Muhtaç Özürlülere" kamu ya da özel bakım merkezleri tarafından kurumda ya da evde, bakım hizmeti sunulması mümkün hale gelmiştir. Ayrıca yine bakıma muhtaç engelli yakınlarının evde bakımını üstlenen, ekonomik ve sosyal yoksunluk içinde bulunan

aile bireylerine, evde bakım aylığı ödemesi başlatılmıştır. Takip eden tarihlerde yapılan bir ilave ile bakıma muhtaç yaşlıların da bu imkânlardan faydalanması sağlanmıştır. 2010 yılı sonu itibarıyla Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumu'ndan evde bakım aylığı alan kişi sayısı 300 bini bulmuştur.

Evde sağlık hizmetleri...

Kamu hastaneleri tarafından sunulan evde sağlık hizmetlerinin ilk örnekleri ise 2004 yılından itibaren başlamış, takip eden 5-6 yıllık süre içinde az sayıda ilimizde evde sağlık hizmetleri sunulmaya başlanmıştır. "Sağlık Bakanlığı 'nca Sunulan Evde Sağlık Hizmetlerinin Uygulama Usul ve Esasları Hakkında Yönerge" (Şubat 2010) bu hizmetlerin ülke çapında yaygınlaştırılması için önemli bir adımdır. Yönergenin amacı; "evde sağlık hizmeti sunumuna ihtiyacı olan bireylerin muayene, tetkik, tahlil, tedavi, tıbbi bakım ve rehabilitasyonlarının evinde ve aile ortamında sağlanması, bu kişilere ve aile bireylerine sosyal ve psikolojik destek hizmetlerinin bir bütün olarak birlikte verilmesi için Sağlık Bakanlığı'na bağlı sağlık kurumları bünyesinde evde sağlık hizmetleri birimleri kurulması" olarak ifade edilmiştir. Ayrıca yönergede "Evde sağlık hizmetlerinin sosyal devlet anlayışı ile etkin ve ulaşılabilir bir şekilde uygulanmasını sağlamak" ifadesi ile Sağlık Bakanlığı, kamu hastaneleriyle bu hizmetleri sunma yaklaşımını ortaya koymaktadır. 2010 yılının son aylarından itibaren Sağlık Bakanlığı evde sağlık hizmetlerinin ülke çapında yaygınlaştırılması için kamu hastaneleri, aile hekimleri ve aile sağlığı merkezlerini hizmet sunumuna dahil etmek için çalışmalarını hızlandırmıştır. Kamu Hastanelerinde oluşturulan evde bakım birimlerinin yanı sıra mevzuat gereği İl Sağlık Müdürlükleri bünyesinde Koordinasyon Merkezleri oluşturulmaktadır. Ülkemizde sağlık ve sosyal hizmetlere ayrıca sosyal güvence sistemine tam anlamıyla entegre olmuş bir evde bakım modeli var olmadığı için hizmet sunumunda da bir entegrasyondan ziyade birbirinden bağımsız uygulamalar söz konusudur. Özel sektörün girişimi ile başlayan profesyonel hizmet sunumunda, özel evde bakım merkezleri bugün halen önemli bir rol üstlenmektedir. Evde bakım hizmetlerinin gerektirdiği bütüncül, sistemli ve kalite standartlarında yaklaşımın en iyi örnekleri özel evde bakım merkezlerinde görülmektedir. Diğer yandan sosyal güvence sistemlerinde yer almaması ve özel sağlık sigortalarının sınırlı kapsamı nedeniyle maalesef bu hizmetler gereken şekilde yaygınlaşmamıştır. Halen ülkemizde Sağlık Bakanlığı 'ndan özel evde bakım merkezi veya evde bakım birimi ruhsatı alan ve aktif olarak hizmet sunan kurum sayısı 20 civarında ve 4-5 büyük şehirlerle sınırlıdır. Yaşlı bakımında multidisipliner, interdisipliner ve transdisipliner uygulamalar henüz mümkün görülmemektedir.

Yaşlı Bakımı ve Turizmde Başarmak İçin...

❶ Türkiye de yaşlılara sunulan bakım ve rehabilitasyon hizmetleri geliştirilirken sorunların toplum bakım hizmetleri yoluyla çözülmesi amacıyla ilgili kuruluşlar ve disiplinler arasında eşgüdüm sağlanarak geliştirilmiş modellere ihtiyaç duyulmaktadır. Yaşlılar için toplumla entegre yaşama imkanları sağlayan alternatif hizmet modellerinin çeşitlendirilmesi gerekmektedir. Yaşlının sağlığı, iyilik hali, yaşam kalitesini arttırmaya yönelik politikalar ve çözümler oluşturulurken; yaşlıları mümkün olduğu kadar yaşadıkları ortamlarda, ailelerinde, arkadaşlarından kopmaksızın daha uzun süre barındırabilmenin yolları araştırılmalıdır.

❷ Yaşlıların kendi evlerinde yaşamalarını kolaylaştırmak için gelişmiş ülkelerde sunulan evde bakım, süreli bakım, tele bakım, gündüz bakım evleri, gündüz bakım ve rehabilitasyon merkezleri, evde takip hizmetleri, evlere bakım-onarım hizmeti, yemek hizmetleri, sosyal paylaşım merkezleri gibi seçenekleri

içeren farklı hizmet modelleri şeklinde sunulmalıdır. Bu hizmetler toplum temelli anlayış ile semt bazında örgütlenmelidir.

③ Evde bakım genel sağlık sistemi içinde ve diğer sağlık hizmeti sunan kuruluşlarla bağlantılı bir kamu hizmeti olarak planlanmalıdır. Bakım ihtiyacı sadece ailenin değil, toplumun ve devletin de sorumluluğundadır. Bugün yürürlükte olan yasalarda evde bakım ile ilgili maddeler bulunmasına rağmen; evde bakım hizmetlerinin tüm yönlerini kapsayan ve kamu hizmeti olarak değerlendiren bir düzenleme bulunmamaktadır. Ülkemizde de topluma dayalı bakım anlayışına doğru eğilimin görüldüğü ve evde bakım ve gündüz bakım hizmetlerine yönelik bazı yasal düzenlemelerin yapılmış olması sevindirici olmakla birlikte, finansal yönünün sosyal güvenlik sisteminde tam anlamıyla yer almamış olması, toplumun genelinde bu hizmetlerin alınmasında büyük engel oluşturmaktadır.

④ Bu anlamda, bakım sigortası uygulamasının genişletilerek hayata geçirilmesi, sağlıklı yaşlanma politikaları için gereklidir. Politika yapıcılar, kanun yapanlar, bilim insanları, hizmeti sağlayanlar, sigorta kuruluşları ve sivil toplum kuruluşları bu alandaki rollerini/sorumluluklarını göz önünde bulundurarak bakım modellerinin uygulanması, yapılan uygulamaların sürdürülebilirliğine destek sağlanması için çaba göstermelidirler. Bakım hizmetlerinin içeriği hazırlanırken kişi merkezli bütüncül hizmet anlayışı içinde yaklaşılmalıdır. Yaşlının tıbbi, fiziksel, ruhsal, bilişsel sorunları, alışkanlıkları, kültürel özellikleri ekolojik bir yaklaşımla ele alınmalıdır. Bakım hizmetlerinde farklı disiplinlerden uzmanların interdisipliner olarak çalışabildiği modeller geliştirilmelidir.

⑤ Ülkemizde yaşlılar için olan sosyal politikalar ağırlıklı olarak kurumsal bakım hizmetlerinden, topluma dayalı bakım hizmetleri yönünde değiştirilmeli; bu yaşlıyı sosyal yaşamdan, günlük alışkanlıklarından, arkadaş, komşu ve akrabalarından ayırmayan, yaşam kalitesini yükselten, fonksiyonel kapasitesini koruyan ve geliştiren, güvenli bir ev ortamında sağlık ve sosyal bakım hizmetlerine ulaşabilmelerini ve boş zamanlarını en iyi ve verimli biçimde geçirebilmelerini sağlayan bakım hizmet modellerinin hayata geçirilmesini gerektirmektedir.

⑥ Ülkemizde; huzurevlerinin yaşlıların barınması için bir seçenek olduğu dikkate alındığında, bu merkezlerin şehir merkezine yakın, yaşlıların toplumsal katılımını desteklemek için ulaşım, alışveriş gibi aktiveleri kolaylaştırıcı hizmetlerle desteklenmesi gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Yaşlıların, evleri ve huzurevi dışındaki sosyal ortamlara erişimlerinin sağlanması için ulaşım hizmetleri düzenlenmelidir.

⑦ Huzurevlerinde yaşlıların sağlık, iyilik durumlarını geliştirmek için tıbbi bakım yanında entegre bakım ve rehabilitasyon hizmetleri ile desteklenmesinin önemi dikkate alınmalıdır. Yaşlı Bakımında Sürdürülebilir Politikalar ve Stratejiler Projesi huzurevlerinde yaşlıların genellikle TV izlemek, yürümek dışında aktive katılımlarının sınırlı olduğunu ve farklı aktiviteler yapmak konusunda fazla isteklerinin olmadığını göstermektedir. Fiziksel ve sosyal aktivitelerin çeşitli uğraşların kişinin fiziksel, bilişsel ve ruhsal özellikleri, tercihlerine göre seçildiğinde ve kolaylaştırıldığında sağlık ve yaşam kalitesini artırmadaki etkisi konusunda yaşlılar, yöneticilerin farkındalıklarının artırılmasının önemi ortaya çıkmıştır. Bakım ve rehabilitasyon hizmetlerinde hekim, hemşire, sosyal hizmet uzmanı, diyetisyen fizyoterapist, ergoterapistin birlikte çalışmasını özendirici politikalar ve modeller geliştirilmelidir.

⑧ Temel sağlık hizmetleri, uzun süreli bakım, gündüzlü bakım ve evde bakım ve sosyal hizmetler ile diğer toplum hizmetlerinin koordinasyonunun sağlanması ve iyileştirilmesi için düzenlemeler yapılması

ve hayata geçirilmesi hızlandırılmalıdır. Yaşlıların yaşam kalitesi ve topluma katılmak için gereksinimleri göz önüne alınarak; bağımsız yaşamayı destekleyecek şekilde konut ve çevresel tasarımlar, erişilebilir ulaşım sistemleri oluşturulmalıdır. Konut yapımında yaşlı ve engelli bireylerin bağımsız ve emniyetli yaşamaları için gerekli düzenlemeler bu konuya yasal yaptırımlar getirerek gerçekleştirilmelidir.

⑨ Projede yaşlıların kullandıkları araçlara bakıldığında gözlük, baston, koltuk değneği gibi çok sınırlı sayıda yardımcı araç kullandıkları görülmüştür. Gelişmiş ülkelere baktığımızda yaşlıların yemek yeme, giyinme, banyo yapma gibi aktivitelerini kolaylaştırıcı pek çok yardım aracından yararlandığı ve devletin bu araçları finanse ettiği görülmektedir. Sosyal aktiviteler, çeşitli uğraşılarda da yaşlının emniyetini sağlayıcı hareketlerini kolaylaştırıcı araçlar bulunmaktadır. Ülkemizde bu araçların tasarlanması ve üretilmesi için çalışmalara gereksinim vardır.

⑩ Türkiye de huzurevleri; yaşlı bireyler için sığınılacak bir yer değil, kaliteli bir yaşlılık döneminin geçirileceği yerler olarak geliştirilmelidir. Toplumumuzun huzurevlerini yaşamın son durağı olarak görmeyip, sosyal katılıma izin veren kaliteli ve mutlu bir yaşam olanağı sağlayan yaşam evleri olarak görmesi için farkındalık eğitimleri verilmelidir. Huzurevlerinin ve bakım veren kuruluşların kalite standartlarının ve hizmet kalite standartlarının geliştirilmesi için yasal düzenlemeler ve entegre bakım ve rehabilitasyon hizmetleri sunumu için koşullar yaratılmalıdır.

Yaşlı Bakımında olmazsa olmazlar...

Ülkemizdeki yaşlı bakım alanlarını geliştirmeye yönelik; huzurevleri, geriatri merkezleri, yaşlılıkla ilgili tedarikçiler, yerel yönetimler, uzaktan yaşam destek merkezlerinde yaşlılığın ihtiyaçları ve gereken stratejik politikalar araştırılmıştır. Ortaya çıkan sonuçlar yaşlılarımızın aktif ve mutlu yaşam sürmeleri için olmazsa olmaz niteliğindedir. Türkiye de yaşlılara sunulan bakım ve rehabilitasyon hizmetleri geliştirilirken sorunların toplum bakım hizmetleri yoluyla çözülmesi amacıyla ilgili kuruluşlar ve disiplinler arasında eşgüdüm sağlanarak geliştirilmiş modellere ihtiyaç duyulmaktadır. Yaşlılar için toplumla entegre yaşama imkanları sağlayan alternatif hizmet modellerinin çeşitlendirilmesi gerekmektedir. Yaşlının sağlığı, iyilik hali, yaşam kalitesini arttırmaya yönelik politikalar ve çözümler oluşturulurken; yaşlıları mümkün olduğu kadar yaşadıkları ortamlarda, ailelerinde, arkadaşlarından koparmaksızın daha uzun süre barındırabilmenin yolları araştırılmalıdır.

Evde yaşlı bakımı kolaylaştırılmalı...

Yaşlıların kendi evlerinde yaşamalarını kolaylaştırmak için gelişmiş ülkelerde sunulan evde bakım, süreli bakım, tele bakım, gündüz bakım evleri, gündüz bakım ve rehabilitasyon merkezleri, evde takip hizmetleri, evlere bakım-onarım hizmeti, yemek hizmetleri, sosyal paylaşım merkezleri gibi seçenekleri içeren farklı hizmet modelleri şeklinde sunulmalıdır. Bu hizmetler toplum temelli anlayış ile semt bazında örgütlenmelidir. Evde bakım genel sağlık sistemi içinde ve diğer sağlık hizmeti sunan kuruluşlarla bağlantılı bir kamu hizmeti olarak planlanmalıdır. Bakım ihtiyacı sadece ailenin değil, toplumun ve devletin de sorumluluğundadır. Bugün yürürlükte olan yasalarda evde bakım ile ilgili maddeler bulunmasına rağmen; evde bakım hizmetlerinin tüm yönlerini kapsayan ve kamu hizmeti olarak değerlendiren bir düzenleme bulunmamaktadır.

Bakım sigortasına ihtiyaç var...

Ülkemizde de topluma dayalı bakım anlayışına doğru eğilimin görüldüğü ve evde bakım ve gündüz bakım hizmetlerine yönelik bazı yasal düzenlemelerin yapılmış olması sevindirici olmakla birlikte,

finansal yönünün sosyal güvenlik sisteminde tam anlamıyla yer almamış olması, toplumun genelinde bu hizmetlerin alınmasında büyük engel oluşturmaktadır. Bu anlamda, bakım sigortası uygulamasının genişletilerek hayata geçirilmesi, sağlıklı yaşlanma politikaları için gereklidir. Politika yapıcılar, kanun yapanlar, bilim insanları, hizmeti sağlayanlar, sigorta kuruluşları ve sivil toplum kuruluşları bu alandaki rollerini/sorumluluklarını göz önünde bulundurarak bakım modellerinin uygulanması, yapılan uygulamaların sürdürülebilirliğine destek sağlanması için çaba göstermelidirler. Bakım hizmetlerinin içeriği hazırlanırken kişi merkezli bütüncül hizmet anlayışı içinde yaklaşılmalıdır. Yaşlının tıbbi, fiziksel, ruhsal, bilişsel sorunları, alışkanlıkları, kültürel özellikleri ekolojik bir yaklaşımla ele alınmalıdır. Bakım hizmetlerinde farklı disiplinlerden uzmanların interdisipliner olarak çalışabildiği modeller geliştirilmelidir.

Ulusal sosyal politikalarımız...

Ülkemizde yaşlılar için olan sosyal politikalar ağırlıklı olarak kurumsal bakım hizmetlerinden, topluma dayalı bakım hizmetleri yönünde değiştirilmeli; bu yaşlıyı sosyal yaşamdan, günlük alışkanlıklarından, arkadaş, komşu ve akrabalarından ayırmayan, yaşam kalitesini yükselten, fonksiyonel kapasitesini koruyan ve geliştiren, güvenli bir ev ortamında sağlık ve sosyal bakım hizmetlerine ulaşabilmelerini ve boş zamanlarını en iyi ve verimli biçimde geçirebilmelerini sağlayan bakım hizmet modellerinin hayata geçirilmesini gerektirmektedir.

Bakımevlerimiz ve huzurevlerimiz...

Ülkemizde; huzurevlerinin yaşlıların barınması için bir seçenek olduğu dikkate alındığında, bu merkezlerin şehir merkezine yakın, yaşlıların toplumsal katılımını desteklemek için ulaşım, alışveriş gibi aktiviteleri kolaylaştırıcı hizmetlerle desteklenmesi gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Yaşlıların, evleri ve huzurevi dışındaki sosyal ortamlara erişimlerinin sağlanması için ulaşım hizmetleri düzenlenmelidir. Huzurevlerinde yaşlıların sağlık, iyilik durumlarını geliştirmek için tıbbi bakım yanında entegre bakım ve rehabilitasyon hizmetleri ile desteklenmesinin önemi dikkate alınmalıdır. Yaşlı Bakımında Sürdürülebilir Politikalar ve Stratejiler Projesi huzurevlerinde yaşlıların genellikle TV izlemek, yürümek dışında aktive katılımlarının sınırlı olduğunu ve farklı aktiviteler yapmak konusunda fazla isteklerinin olmadığını göstermektedir. Fiziksel ve sosyal aktivitelerin çeşitli uğraşların kişinin fiziksel, bilişsel ve ruhsal özellikleri, tercihlerine göre seçildiğinde ve kolaylaştırıldığında sağlık ve yaşam kalitesini artırmadaki etkisi konusunda yaşlılar, yöneticilerin farkındalıklarının artırılmasının önemi ortaya çıkmıştır. Bakım ve rehabilitasyon hizmetlerinde hekim, hemşire, sosyal hizmet uzmanı, diyetisyen fizyoterapist, ergoterapistin birlikte çalışmasını özendirici politikalar ve modeller geliştirilmelidir. Temel sağlık hizmetleri, uzun süreli bakım, gündüzlü bakım ve evde bakım ve sosyal hizmetler ile diğer toplum hizmetlerinin koordinasyonunun sağlanması ve iyileştirilmesi için düzenlemeler yapılması ve hayata geçirilmesi hızlandırılmalıdır.

Bağımsız yaşam desteklenmeli...

Yaşlıların yaşam kalitesi ve topluma katılmak için gereksinimleri göz önüne alınarak; bağımsız yaşamı destekleyecek şekilde konut ve çevresel tasarımlar, erişilebilir ulaşım sistemleri oluşturulmalıdır. Konut yapımında yaşlı ve engelli bireylerin bağımsız ve emniyetli yaşamaları için gerekli düzenlemeler bu konuya yasal yaptırımlar getirerek gerçekleştirilmelidir. Projede yaşlıların kullandıkları araçlara bakıldığında gözlük, baston, koltuk değneği gibi çok sınırlı sayıda yardımcı araç kullandıkları görülmüştür. Gelişmiş ülkelere baktığımızda yaşlıların yemek yeme, giyinme, banyo yapma gibi aktivitelerini kolaylaştırıcı pek çok yardım aracından yararlandığı ve devletin bu araçları finanse ettiği

görülmektedir. Sosyal aktiviteler, çeşitli uğraşılarda da yaşlının emniyetini sağlayıcı hareketlerini kolaylaştırıcı araçlar bulunmaktadır. Ülkemizde bu araçların tasarlanması ve üretilmesi için çalışmalara gereksinim vardır.

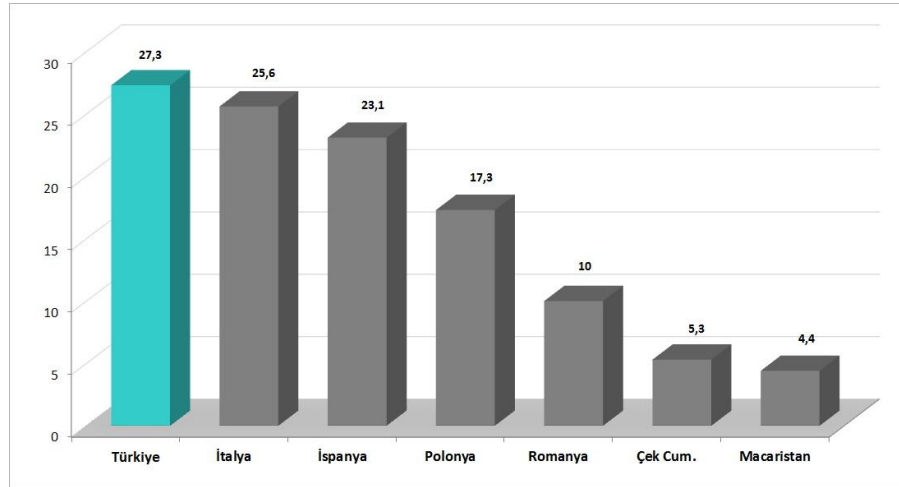
Kaliteli yaşam...

Türkiye de huzurevleri; yaşlı bireyler için sığınılacak bir yer değil, kaliteli bir yaşlılık döneminin geçirileceği yerler olarak geliştirilmelidir. Toplumumuzun huzurevlerini yaşamın son durağı olarak görmeyip, sosyal katılıma izin veren kaliteli ve mutlu bir yaşam olanağı sağlayan yaşam evleri olarak görmesi için farkındalık eğitimleri verilmelidir. Huzurevlerinin ve bakım veren kuruluşların kalite standartlarının ve hizmet kalite standartlarının geliştirilmesi için yasal düzenlemeler ve entegre bakım ve rehabilitasyon hizmetleri sunumu için koşullar yaratılmalıdır.

Sonuç...

1. Yaşlanma; üretim-tüketim, gelir dağılımı politikası, sosyal güvenlik politikaları, aile politikaları ve sağlık politikaları gibi devletin makro ve uzun vadeli çözümler arz etmesi gereken alanları etkilemektedir. AB'de özellikle; artan sağlık harcamaları, büyümedeki ve işgücü piyasalarındaki düşüş, finansal aktivitelerdeki durağan ve zaman zaman gerileyen seyir, nüfusun yaşlanmasının getirdiği olumsuz sonuçlardır. Sanayileşmiş ülkelerde 65 yaşın üzerindeki nüfus, 65 yaş altına göre 3 ila 5 kat arasında daha fazla sağlık harcamasına neden olmaktadır. Bununla birlikte AB ülkelerinde sosyal güvenlik sistemindeki gelirlerin büyük bir kısmı yaşlılara sağlanan emeklilik gelirine ayrılmaktadır. 2004 yılında (AB-25) yaşlılar için ayrılan sosyal güvenlik harcamaları Birliğin GSYH'sinin %10.6'sı iken, bu oranın 2050 yılında %12.9'a çıkması beklenmektedir.
2. İşgücündeki azalma, verimlilik oranındaki düşüş, erken emeklilik, uzun yaşam süresi, düşük doğum oranı ve düşen vergi gelirleri büyümeyi etkileyen önemli dinamiklerdir. AB nüfusunun yaşlanması, büyümeyi ve Birliğin bütçesini olumsuz yönde etkilemektedir. Demografik değişimde yaşlanmanın bir etkisi olarak finansal piyasalardaki aktivitenin ve genel olarak ekonomik canlılığın düşmesi ihtimali de karşımıza çıkmaktadır. Emekli olacak kişi sayısının artmasıyla, gelirleri azalacak olan yaşlı nüfusun finansal piyasalardan çekilmesi veya yatırımlarını azaltması beklenmektedir.
3. Çözüm doğrultusunda AB'nin atabileceği adımlar da demografik yapı devletlerin müdahale etmede en çok zorlandığı alanlardan biridir. Fakat devletler; dışarıdan göç ve emeklilik yaşının yükseltilmesi gibi seçeneklere yönelerek ve doğurganlık oranının artması için belirli teşvikler geliştirerek nüfus yapısına kısmi müdahalelerde bulunabilir.
4. Gelişmiş ülkeler düşük nüfus artışı problemini göç ile çözmeye çalışmaktadır. AB'deki gibi genç nüfusu az olan gelişmiş ülkeler de nüfusu dinamize etmek ve ortaya çıkan istihdam kaybını engellemek için bazı dönemlerde göçe izin vermektedir. Toplam nüfusu 493 milyon civarında olan AB'nin 18.5 milyonu Birlik'e üye olmayan ülke vatandaşlarından oluşmaktadır. Bu rakam Birlik nüfusunun %3.8'ine tekabül etmektedir.
5. AB İstatistik Kurumu (Eurostat) tarafından yayımlanan raporda 2060'da AB'de çalışan nüfus sayısının 50 milyon civarında azalacağı belirtilmektedir. Yine aynı verilere göre hâlihazırdaki göç oranı dikkate alınmadığında 2060 yılında AB ülkelerinde çalışan nüfus sayısının bugünkü sayıya oranla 110 milyon kişi daha az olacağı belirtilmektedir.

6. Avrupa Komisyonunun yaşlanmanın kamu harcamalarına etkisi üzerine 2012 yılında yaptığı araştırmada, demografik dönüşüm sonucu 2050 yılına gelindiğinde işgücü arzında ciddi bir azalma beklendiği belirtilmiştir. Rapor, İtalya'da %30 ve Almanya'da %17 oranında işgücünde azalma meydana gelebileceğine işaret etmektedir. Bu durum, istihdam açığının kapanması için göç rakamlarında artış olabileceğine ya da olması gerektiğine işaret etmektedir.
7. Dolayısıyla AB'nin demografik gelişiminde göç büyük bir öneme sahiptir. Eğer nitelikli bir göç akışı sağlanabilirse, AB istihdam piyasasında önümüzdeki yıllarda ortaya çıkacak olan eksiklik nispeten giderilebilecektir.
8. AB'de yaşlanma ile ilgili çözüm noktasındaki önerilerden biri olan "göç" olgusuna Türkiye'nin üyeliğinin de bir katkı yapacağı ifade edilebilir. Türkiye'nin nüfusu AB üyesi ülkelerin demografik yapısıyla mukayese edildiğinde çok daha dinamik ve genç bir yapı arz etmektedir. Bunun yanında Türkiye'de nitelikli/vasıflı işgücü oranı da giderek yükselmektedir.
9. Örneğin, Türkiye'de 2000 yılında %8 olan yükseköğrenim görmüş işgücünün toplam işgücü içindeki payının, 2020 yılında %17,9'a yükseleceği tahmin edilmektedir. Bu oranda yükseköğrenim görmüş genç nüfus ağırlıklı bir Türkiye, üyelik sonrasında AB'deki işgücü piyasasındaki açığı kapatabilecek ve problemin çözümüne önemli oranda katkı sağlayacaktır. AB'de genç nüfusun toplam nüfusa oranı %15 iken, Türkiye'de bu oran %29'dur.
10. Türkiye'nin üyeliği çerçevesinde yaşanacak muhtemel göç hareketlerinin değerlendirmek amacıyla yapılan çalışmaların ortak sonucu, Türkiye'den AB ülkelerine en fazla 2,7 milyon kişinin göç edeceği'dir. Bu sayının, AB nüfusunun yaşlanma sorununu çözmesi beklenmemektedir. Fakat Birlik, Türkiye'den göç edeceklerin özelliklerini dikkate alarak seçici bir göç politikası izlerse bazı sektörlerdeki işgücü ihtiyacını azaltabilir.

11. Şu an AB de en çok Türk vatandaşının yaşadığı Almanya da 55 yaş üstünde 15 milyon insan var, Avrupa kıtası ve İskandinav ülkelerinde toplam 325 milyon yaşlı insan var, bu insanların sayısı 2050 yılında 575 milyona çıkacak.
12. İsveç deki 9 milyon yaşayan kesimdeki kadınların ortalama yaşam süresi 82 yıl, erkeklerin ise 78 yıldır. Avrupa ülkelerindeki en yaşlı insanlar Almanya dan sonra İsveç 'tedir ve 65 üstü insanların oranı yaklaşık olarak % 18 civarındadır (ülkemizde ise % 7 altındadır).
13. Avrupa ülkelerindeki yaşlanma hızlarına bakıldığında ise en hızlı yaşlanan ülke Fransa ve ardından İsveç gelmektedir. Doğum oranlarına bakıldığında ise Avrupa ülkeleri içerisindeki en düşük ülkelerden biri İsveç tir.

14. AB 2025 yılına kadar yaklaşık olarak 8 milyon çalışanını daha emekliye sevk edecektir. Bu demektir ki AB 'nin yeni çalışacak kişiler konusundaki ihtiyacını yeni doğumlarla sağlamasının da mümkün olmadığına göre önümüzdeki yıllarda vakit geçirmeden 8 milyon ve daha fazla sayıdaki iş gücünü transfer etmeye ihtiyacı olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır.
15. AB de 2010 yılında yaşlı çalışanların sayısı genç nüfustan daha fazla sayıda oldu, 2050 yılında ise 60 yaş üzerinde olacaklar toplam nüfusun % 60 'ını oluşturacak, genç nüfus % 20 azalacak, bu gerçekler AB ülkelerinin ekonomik ve sosyopolitik durumunu olumsuz yönde etkileyecek.
16. AB de kamu harcamaları içerisinde yaşlanmaya bağlı harcamalar % 40 oranındadır.
17. 2000 yılında AB deki 65 yaş üzerinde 60 milyon yaşlı sayısı, 2050 yılında 100 milyon kişiye ulaşacaktır.
18. Bu nedenle Türkiye 'nin AB geçiş sürecindeki müzakerelerde çözüme kavuşturulamayan göç sorununu özellikle AB 'nin kendi lehine çözüme kavuşturması gerekiyor. Türkiye genç nüfusu ve yıllarca Avrupa ya iş gücünü veren bir ülke olarak şansını geliştirmesi kaçınılmaz.
19. Bunun içinde yapması gereken en önemli iş; eğitimsiz ve kalifiye olmayan niteliksiz gençler yerine, iş gücü ihtiyaçlarını karşılayan bir strateji ile hedefe yönelik eğitimleri ve kalifikasyonu sağlamış insanlar yetiştirmektir.
20. Çözüm olarak AB 'nin ihtiyacı olan genç ve nitelikli iş gücünü almasıyla, genç bir nüfusta yaratılacaktır.
21. AB de işgücü transferi ile istihdamın artırılmasıyla çalışanlardan alınan ve yaşlanmaya karşı fon olarak kullanılan kesintilere ait gelirlere artırılmış olacak.
22. BM in hazırladığı rapora göre AB de yaşlanmaya ve üretimin korunmasına karşı sürdürülebilirlik için 674 milyon kişilik bir iş gücüne ihtiyaç vardır.
23. Ekonomisi güçlü, iklim olarak soğuk ve karanlık ülkeler vatandaşlarının daha aktif, daha mutlu ve daha ekonomik yaşam olanaklarıyla yaşam sürmeleri için başka ülkelerde yaşlıların sağlık, bakım ve yaşamlarını desteklemektedir.
24. Bu hareketinde sağlanması imkansız olduğuna göre yaşlanma sorununa karşı göç en büyük çözüm olarak gözükmektedir. Bu çözümde de iş gücü transferi veya yaşlıların bakım yapılacak ülkeye transferleri iki seçenektir ve burada olabilecek en büyük işbirliği olasılığı Türkiye 'dir.

YAŞLI VE EMEKLİ TURİZMİNDE TÜRKİYE NEDEN ÇÖZÜM OLABİLİR?

Türkiye Avantajları...

- ✓ En temiz doğal sular, deniz suları Türkiye de
- ✓ Bin bir çeşit termal kaynaklarla rehabilitasyon imkanları Türkiye de
- ✓ Organik, ekolojik tarım imkanlarının sunduğu zengin doğal ürün pazarı Türkiye de
- ✓ Geri endüstrileşmenin bir kazanımı olan asgari çevresel kirlenme Türkiye de

- ✓ Endüstrileşmemiş bölgelerin tarım ürünleri Türkiye de
- ✓ Tıp turizmi hizmetlerinde Avrupa ve Ortadoğu da lider ülke Türkiye
- ✓ Yaşlı bakımı için genç iş gücü Türkiye de
- ✓ Akademik kürsüler ve bilim insanları Türkiye de
- ✓ Ekonomik yaşam olanakları Türkiye de
- ✓ Güneş ve klimaterapi avantajları Türkiye de
- ✓ Denizlerde yaşlılar için elzem altın ve mineral zenginliği Türkiye de
- ✓ Yaşlıların yaşamı için kullanılabilir 5 yıldızlı tatil köyleri Türkiye de
- ✓ Değişik bölgelerinde aynı anda 4 mevsimin yaşanabilme imkanı Türkiye de
- ✓ Hipoterapi, yunus terapisi gibi alternatif terapi imkanları Türkiye de
- ✓ Uğraşı terapileri ile ilgili ileri akademik çalışmalar Türkiye de
- ✓ Dünyanın her yerinden ulaşım kolaylığı olan ülke Türkiye
- ✓ Ekonomik sosyal ve gezi imkanlarının olduğu ülke Türkiye
- ✓ Yaşlıların yaşamı için son derece sıhhatli iklim özellikleri Türkiye de
- ✓ Yaşlılarına hürmet gösteren en misafirperver ülke Türkiye
- ✓ Sağlıkla ilgili yaygınlık ve kolay ulaşılabilirlik imkanları Türkiye de
- ✓ Hastanelerde bekleme sırasının olmadığı ülke Türkiye
- ✓ Özellikle Avrupa ülkeleri ile devletlerarası birçok devletlerarası anlaşmaları tamamlamış ülke Türkiye

Olmazsa Olmazlar ...

- ✓ Söz konusu turizmin yapılacağı işletmenin belirlenmesi veya işletmenin oluşturulması
- ✓ Söz konusu turizmin yapılacağı işletmede yapılması gerekenlerin belirlenmesi
- ✓ Söz konusu turizmin yapılacağı işletmede yapılması gerekenlerin yapılması (alt yapı)
- ✓ Söz konusu turizmin yapılacağı işletmedeki personel ve işletme sistemlerinin tamamlanması
- ✓ Söz konusu işletmenin hizmetlerinin sunumu esnasında işletme dışı alınması gereken hizmetlerin taşeronlarının belirlenmesi ve işbirliği platformunun sağlanması
- ✓ Söz konusu turizmin yapılacağı işletmenin pazarlama faaliyetlerinin planlanması
- ✓ Söz konusu turizmin yapılacağı işletmenin işletilmesinde diğer partnerlerle ortak bir işletme zemini oluşturulması
- ✓ Söz konusu oluşumda akademik işbirliği platformunun fikir ve uygulama aşamalarında mutlaka projeye dahil edilmesi

23.12.2014

Saygılarımızla,

Uzm.Dr.Sinan İBİŞ
Medikal Turizm Derneği başkanı